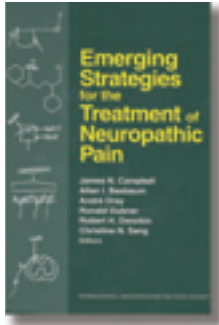

Nyttig om nevropatisk smerte

Campbell JN, Basbaum AI, Dray A et al, red.
Emerging strategies for the treatment of neuropathic pain
 514 s, tab, ill. Seattle, WA: IASP Press, 2006.
 Pris USD 80
 ISBN 0-93109261-2

Boken er et resultat av et fem dagers møte i 2005 mellom eksperter på nevropatisk smerte, både basalforskere og kliniske forskere. Formålet var å diskutere hvilke muligheter man har i fremtiden til å utvikle nye behandlingsmåter

for nevropatisk smerte. Kapitlene er hovedsakelig skrevet før møtet og blitt rettet etter diskusjoner under møtet. Fire kapitler er skrevet på basis av gruppediskusjoner. Boken er delt i fire hoveddeler, som omhandler det perifere nervesystemet, sentralnervesystemet, sykdomsspesifikke aspekter samt målemetoder og ny teknologi. Disse dekker alle felt av nevropatisk smerte, både resultater av basalforskning samt kliniske funn og forskning. Her presenteres alle teknikker som brukes både i forskningen og i den kliniske utredningen av pasienter.

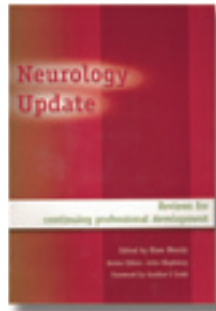
Målgruppen er primært spesialisert fagpersonell som arbeider enten med forskning på mekanismer for nevropatisk smerte eller med smertebehandling, men også alle som ønsker en detaljert oppsummering av hvilke mekanismer som er kjent per i dag. Boken er skrevet på bakgrunn av det store problemet som nevropatisk smerte representerer på verdensbasis og hvor omfanget av problemet først er blitt tilstrekkelig erkjent de senere år.

For den rette målgruppen vil denne boken fortone seg først og fremst som en inspirasjonskilde og som et oppdatert oppslagsverk vedrørende alle aspekter ved nevropatisk smerte, men med stor vekt på mekanismer. I to av hovedkapitlene oppsummeres hva som er konsensus og hva som fortsatt er å regne som mål for videre forskning. Boken er skrevet av spesialister og hovedsakelig for spesialister. Boken er meget omfattende, men for den rette målgruppen anbefales den på det varmeste.

Ellen Jørum
 Klinisk neurofysiologisk laboratorium
 Rikshospitalet

Neurologisk oppdatering?

Morris H, red.
Neurology update
 Reviews for continuing professional development. 344 s, tab, ill. Oxford: Radcliffe, 2006. Pris GBP 45
 ISBN 1-85775-722-X

Dette er en samling av oversiktsartikler innen neurologi. Artiklene har alle vært trykt i tidskriftet *Postgraduate Medical Journal* de senere årene. Boken inngår i en serie som dekker flere ulike medisinske

spesialiteter. Feltene som omhandles er epilepsi, infeksjonssykdommer, neurodegenerative og nevroinflammatoriske lidelser og hjerneslag. Hvert av disse feltene dekkes av 4–6 oversiktsartikler med tilsynelatende tilfeldig sammensatte temaer. Eksempelvis dekkes infeksjonsdelen av artikler om henholdsvis subakutt skleroserende panencefalitt, tuberkulose, viral encefalitt og akutt disseminert encefalomyelitt. Layouten er enhetlig, tekstmassen brytes kun av tekstbokser med oppsummeringer samt enkelte tabeller. Teksten i alle bokser og tabeller har samme font og størrelse som den øvrige tekstmassen, noe som gir et visuelt veldig ensformig inntrykk. Det er svært få illustrasjoner, hovedsakelig i form av CT- og MR-bilder. Noen av disse gjengis med dårlig teknisk kvalitet. Det er fyldige referanselister og en utfyllende indeks som gjør boken brukervennlig som oppslagsverk.

Bakgrunnen for boken er den rivende utviklingen som har skjedd innen neurologi de siste 20 årene. Nettopp dette blir også bokens store svakhet. Det er ingen opplysninger i boken om når de ulike artiklene har stått på trykk i *Postgraduate Medical Journal*, men referanselistene antyder at flere av dem ikke er så oppdaterte som man skulle ønske i et fag som utvikler seg raskt. Et Internett-søk viser for eksempel at kapitlet om farmakologisk behandling av Parkinsons sykdom ble akseptert for publikasjon i 1999. Artikkelen inneholder ingen referanser yngre enn dette årstallet. Kapitlet om trombolysse i hjerneslagbehandling er likeledes en ubearbeidet versjon av en artikkel opprinnelig trykt i 2000, med siste referanse fra 1999.

Det er vanskelig å se for seg hvem som vil ha særlig nytte av denne boken. Selve ideen om å sette sammen et generelt medisinsk tidsskrifts samtlige oversiktsartikler med fellesnevneren «neurologi» fra de siste årene, gir et svært tilfeldig utvalg av emner. Dette gjør boken uegnet som både basal og videregående lærebok. For den som søker

oppdatert kunnskap innen et fag i svært rask utvikling, er det utilfredsstillende å lete i opptil sju år gamle artikler. Det finnes langt bedre alternativer både når det gjelder lærebøker og oppdaterte oversikter innen neurologifaget.

Are Brean
 Neurologisk avdeling
 Sykehuset i Vestfold

Sykefravær og rehabilitering

Upmark M, Edlund C, red.
Den komplekse sjukfrånvaron
 185 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2006.
 Pris SEK 224
 ISBN 91-44-00722-1

Sverige, som Norge, har et høyt sykefravær. Dette er til stor bekymring for velferdsøkonomien, og er et stadig tilbakevendende tema i mediene. Behandlerne vet ikke hva og hvordan de skal behandle, og de

sykmeldte selv er fortvilte. Forskningsbevilgningene er små, men allikevel gjøres det en del ny og interessant forskning.

Antologien som Upmark & Edlund har redigert, er en samling artikler fra svenske forskere om sykefravær. Variasjonen i artiklene er stor. De første tar opp legers sykmeldingspraksis, saksbehandlernes arbeid og rehabilitering sett fra primærlegens ståsted. Spesielt artikkelen om saksbehandlernes arbeid er interessant for leger, fordi de fleste (tror jeg) er lite kjent med de problemer saksbehandlerne møter i sitt arbeid og hvordan de tar sine beslutninger. Deretter kommer artikler med en kvalitativ tilnærming – om skjult alkoholisme blant de sykmeldte, prosessen frem til uførepensjon, hindre for å komme tilbake i jobb, rehabilitering fra pasientens perspektiv samt rehabilitering av unge innvandrere. Til sist kommer tre kapitler med et lærebokpreg, to om helseøkonomiske aspekter på rehabilitering og regionale forskjeller i «uhelse», og ett om medikaliseringen av samfunnet.

Det tas opp svært ulike temaer, og redaktørene prøver verken å gi et dekkende bilde av eller å forklare det høye sykefraværet. Som de selv skriver, er den ikke ment å være en lærebok, men heller en rekke relevante artikler for å belyse hvor kompleks sykefraværet er. Boken kan neppe bli pensum i noen utdanning, men for behandlere som er mye i kontakt med sykmeldte og personer i rehabilitering, er den interessant og givende på grunn av sin bredde. Leger vil ha glede av artiklene om saksbehandlerens arbeid og om pasientens per-

spektiv på rehabiliteringen – men de vil lære lite av kapitlet om allmennlegens arbeid. Saksbehandlerne, derimot, vil kunne lese kapitlet om leger med utbytte og antakelig ha lite nytte av avsnittet om saksbehandling.

Språket er presist, men dessverre er det en litt tung og formell svensk. At den omhandler svenske forhold, preger den lite og er derfor like aktuell for norske leger i de fleste sammenhenger. Dens store fortrinn er den vitenskapelige ydmykheten som preger de fleste forfatterne.

Søren Brage

Seksjon for arbeids- og trygdemedisin
Det medisinske fakultet
Universitetet i Oslo

Godt oppdatert klassiker om psykofarmakologi

Lingjærde O.

Psykofarmaka

Medikamentell behandling av psykiske lidelser. 5. utg. 556 s, ill. Kristiansand: Høgskoleforlaget, 2006. Pris NOK 649
ISBN 978-82-7634-727-2

Den norske nestoren innenfor psykofarmakologi har på imponerende måte oppdatert og revidert sin klassiske bok. Den 5. utgaven inneholder ny kunnskap og oppdaterte oversikter over de fleste punkter innen psyko-

farmakologisk behandling. Boken imponerer. Den er skrevet av én forfatter og dekker hele psykofarmakologien på en tilfredsstillende måte. Men selv ikke denne forfatteren kan alt. Dette gjør at den interesserte leser må gå videre til annen litteratur, som det henvises til. Boken har mange referanser, men ikke så mange at det går ut over flyten i teksten. Store deler står imidlertid dessverre uten slike henvisninger. Det blir dermed for få henvisninger til at boken kan være et oppslagsverk for forskere innen feltet.

Boken er hovedsakelig bygd opp etter medikamentgrupper og mindre etter terapiområder. Dette gjør den til en utmerket oppslagsbok for klinikere av ulike slag. Men det er lett å finne frem om man vil lese om ulike sykdommer, og boken kan derfor også fungere bra som innføringsbok i faget. Den er skrevet i et godt og lettfattelig språk som ikke holder noen ute. Boken har enkelte, få figurer og flere tabeller der dette er nødvendig. Noen lesere vil kanskje synes at teksten er for kompakt, men etter denne anmelders mening er den godt nok inndelt med underoverskrifter og avsnitt. Boken

inneholder et tilfredsstillende stikkordregister.

Behandling av alle sentrale voksenpsykiatriske tilstander er bredt og godt omtalt. Bruk av psykofarmaka til barn og unge omfatter kun ni sider, men dette kompenseres noe ved at slik behandling, i alle fall kort, nevnes under andre kapitler om medikamentene.

Det råder en viss behandlingsoptimisme i boken. Og det savnes i noen grad referanser til mer kritisk litteratur, som det heller ikke blir polemisert imot. Kanskje refereres det også i for liten grad til nyere, oppsummerende litteratur og metaanalyser. Denne svakheten deler denne boken imidlertid med andre på feltet, og en fagbokforfatter må til en viss grad tilkjennes friheten til å velge litteratur. Det må legges til at disse innvendingene ikke er alvorlige og at bokens budskap er ukontroversielt og langt på vei helt på linje med hovedstrømmen i evidensbasert psykofarmakologi.

Denne boken bør finnes på alle psykiatriske avdelinger, poster og distriktpsykiatriske sentre, og bør leses av så godt som alle psykiatere. Alle interesserte leger og lege-studenter vil også kunne lese hele eller deler av boken med glede og utbytte. Jeg håper at Lingjærde velger å involvere medforfattere til den sjettede utgaven. Dette vil kunne øke bokens kvalitet og anvendelighet. Men han må selvsagt selv være redaktør, for det er vel ingen i Norge som har hans oversikt og kunnskap om hele feltet psykofarmakologi.

Jørgen G. Bramness

Avdeling for legemiddelepideologi
Nasjonalt folkehelseinstitutt

Hukommelse i lommen

Al-Ubaydli M.

The doctor's PDA and smartphone handbook

A guide to handheld healthcare. 82 s, ill. London: RSM Press, 2006. Pris GBP 13
ISBN 1-85315-686-8

En PDA (personal digital assistant) er en lomme-PC. Inneholder den også mobiltelefon, omtales den som smarttelefon. Selv har jeg i mange år vært fullstendig avhengig av min PDA. Som autodidakt var det spennende for første gang å se en håndbok om bruk av PDA for leger.

Det første kapitlet i boken gir gode råd om hva man skal prioritere ved valg av PDA. For å dra full nytte av det store spek-

teret av tilgjengelige medisinske ressurser og oppslagsverk, er det viktig at man velger en PDA med et operativsystem som er kompatibelt med flest mulig av disse. Utviklingen går raskt, og boken har ikke fått med at operativsystemet Palm OS er på vei ut, noe som betyr at man i dag bør velge en PDA som benytter Microsoft Windows Mobile Pocket PC.

De neste kapitlene omtaler de grunnleggende funksjonene dagbok, adressebok, oppgaveliste og notater. Selv om disse funksjoner er sentrale, vil nok de fleste fort lære seg disse uten denne boken. Kapitlet om smarttelefoner gir gode tips om bruk av Internett og om hvordan man kan laste ned medisinske artikler og sammendrag. Etter min mening er det imidlertid de medisinske hjelpemidlene som kan overføres eller lastes ned, f.eks. retningslinjer og oppslagsverk, som gjør en PDA så god å ha i en leges lomme. Kapitlene som omhandler disse emnene, er nyttige, men har av naturlige grunner ikke tatt med norske oppslagsverk som for eksempel *Felleskatalogen*, *Smittevernhandboken* og *Legemiddelhandboken*.

De siste kapitlene i boken omhandler sikkerhet, databaser og pasientopplysninger. Selv om boken gir tips om kryptering og andre tiltak som kan bidra til å ivareta personvernet, er jeg ikke sikker på at Datatilsynet vil like at pasientopplysninger tas med ut av legekontor og sykehus på denne måten.

Etter mitt syn er en PDA et uvurderlig hjelpemiddel for leger som regelmessig har behov for rask tilgang til medisinsk informasjon på steder der PC ikke er tilgjengelig. Boken er nok mest nyttig for nye brukere av lomme-PC, men også de med mer erfaring vil finne gode tips.

Arne Broch Brantsæter

Avdeling for infeksjonsovervåking
Divisjon for smittevern
Nasjonalt folkehelseinstitutt